

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Факультет туризму та міжнародних комунікацій

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СФЕРИ ГОСТИННОСТІ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ

III МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

1-2 травня 2025 р.

УЖГОРОД

**Міністерство освіти і науки України,
Управління туризму та курортів Закарпатської обласної військової адміністрації
ДВНЗ «Ужгородський національний університет
Факультет туризму та міжнародних комунікацій
Львівський національний університет імені Івана Франка
ДВНЗ «Хмельницький національний університет»
Державний біотехнологічний університет
Політехнічний університет м. Йглава (Чехія)
Agora Italian Academy (Італія)
Університет Градец-Кралове (Чехія)
Інститут економічного розвитку та соціальних досліджень (Туреччина)**

МАТЕРІАЛИ III МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СФЕРИ ГОСТИННОСТІ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ

Збірник наукових праць

1-2 травня 2025 р.

**Ужгород
2025**

УДК 330.3:338.488.2:640.4:338.488(043.2)

А 43

Актуальні проблеми розвитку сфери гостинності: перспективи та виклики: матеріали III Міжнародної наукової конференції (1-2 травня 2025 р.).
– Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла, 2025. 318 с. [Електронне видання]
ISBN 978-617-8321-78-9

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Габчак Наталія, голова редакційної колегії, кандидатка географічних наук, декан факультету туризму та міжнародних комунікацій ДВНЗ «УжНУ»

Atiya Thabet Abuharris, Professor, The Libyan Academy of Post Graduate Study, Tourism and Hospitality Department (Libya)

Марта Мальська, доктор економічних наук, професорка, завідувачка кафедри туризму, Львівський національний університет імені Івана Франка

Paulina Kolisnichenko, Doctor of Economic Sciences, Vice Rector for International Cooperation, WSHIU Academy of Applied Sciences, Poznan, (Poland)

Mauro di Chicco, Founder & General Manager, Educational organization «Agora Italian Academy» (Italian)

Petra Poulova, Professor, RNDr, Ph.D., proděkanka Fakulty informatiky a managementu pro strategii a rozvoj, Univerzita Hradec Králové (Česká republika)

Ігор Журба, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри туризму та готельно-ресторанної справи, ДВНЗ «Хмельницький національний університет»

Галина Омельченко, кандидат економічних наук, доцент, завідувачка кафедри туризму, Державний біотехнологічний університет, м. Харків

Ганна Машіка, доктор географічних наук, професорка, завідувачка кафедри туризму, ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Роман Корсак, доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри туристичної інфраструктури та готельно-ресторанного господарства, ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Руслана Жовтані, кандидат філологічних наук, доцент, завідувачка кафедри міжнародних комунікацій ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Галина Кіш, кандидат економічних наук, доцент кафедри туристичної інфраструктури та готельно-ресторанного господарства, ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Відповідальний секретар: Уляна Ханас, кандидат філософських наук, доцентка кафедри туризму, ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Технічна підтримка: Сергій Бабенко, старший лаборант кафедри туристичної інфраструктури та готельно-ресторанного господарства ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Рекомендовано до друку

Вченою радою ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

(протокол № 6 від 3 червня 2025 р.)

Матеріали подані в авторській редакції.

Відповідальність за достовірність наведеної інформації, зокрема статистичної, власних імен, фактів, цитат та інших даних несуть автори публікацій.

ISBN 978-617-8321-78-9

© ДВНЗ «УжНУ», 2025

© Автори статей, 2025

ЗМІСТ

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО	10
-----------------------------	-----------

ТУРИЗМ І РЕКРЕАЦІЯ

Ганна Машіка

Актуальні тренди та нові вектори розвитку туризму	12
---	----

Олена Зеленська

Значення особистісно-психографічної типології туристів для розвитку туристичного бізнесу	16
---	----

Наталія Габчак

Роль пішохідного туризму в реабілітації під час війни: карпатський контекст	20
--	----

Галина Омельченко

Сентиментальний туризм: вплив повернення до «місць пам'яті» на споживацьку поведінку	23
---	----

Галина Шука

Споживчий чек як чинник структурування туристичної пропозиції	27
---	----

Viktoriia Yazina, Liudmyla Bezuhla

Development of inclusive tourism infrastructure.....	30
--	----

Вероніка Гаджега, Ганна Машіка

Екологічні тенденції в сфері гостинності України: перспективи та виклики	32
---	----

Олександр Тимошук, Галина Омельченко

Правовий статус та специфіка надання послуг системи «асістанс» у сфері туризму	34
---	----

Кирило Чумаков, Каріна Кононенко

Інтеграція практик цифрового туризму в освітній процес	39
--	----

Юлія Дашук

Менеджмент туристичних територій крізь призму доступності об'єктів культурної спадщини	43
---	----

Наталія Алєшугіна

Про необхідність перегляду туристичного районування світу Всесвітньої туристської організації	46
--	----

Іван Симочко, Ганна Машіка

Смарт-рішення для сталого туризму: застосування ІТ в управлінні
екологічними маршрутами 50

Дар'я Харківська, Галина Омельченко

Маршрути усамітнення: роль природи та тиші
у формуванні емоційного резонансу подорожі 54

Ulyana Khanas, Mariana Popuk

Commodification of ethnic culture in the context of the tourism industry 57

Валерій Даниленко

Enhancing competitive advantage in tourism through advanced
segmentation strategies 61

Мирослава Якіма, Марина Грабар

Гастрономічний туризм як інструмент культурного
брендингу Закарпаття 65

Богдан Полянський, Галина Омельченко

Соціальна відповідальність туристичних операторів
у сфері екотуризму: український та світовий досвід 69

Аліна Голубчик, Наталія Алєшугіна

Екологічний туризм у В'єтнамі 73

Надія Григорчак, Ганна Машіка,

Спортивно-розважальна анімація як провідний напрям
сучасної анімаційної діяльності 77

Богдан Свид, Галина Омельченко

Інноваційні підходи до екологічного менеджменту у туризмі 80

Ольга Пригара, Ольга Леженцева

Екологічна освіта в межах екскурсійної діяльності
на природоохоронних територіях Закарпаття 83

Олексій Бондаренко, Галина Омельченко

Хмарне рішення для обліку та супроводу клієнтів у туризмі 86

Анастасія Мельник, Уляна Ханас

Аналіз доступності туристичних об'єктів Закарпаття
для людей з інвалідністю 89

Марина Назаренко, Людмила Безугла Стратегічні виклики гірськолижного туризму в Карпатах	93
Софія Боярська, Галина Омельченко Роль соціальних медіа у кризовому менеджменті туристичних дестинацій	96
Володимир Мерчанський, Данило Воронкін, Поліна Малушка Використання цифрових технологій у просуванні туристичного продуктів	100
Валерій Даниленко, Галина Омельченко Роль системи асітанс у забезпеченні безпеки туристів під час міжнародних подорожей	104
Альона Сорокіна Туризм як чинник економічного відновлення регіонів України	108
Ольга Вороновська, Валерій Даниленко Глобалізація та зміни в туристичному попиті Єгипту	112
Анна Дорошенко, Оксана Борисова Некрополі як туристичні об'єкти: етичне, філософське, культурне ставлення сучасного суспільства	115
Наталія Зайцева, Лілія Харчевнікова Роль контент-аналітики у прийнятті управлінських рішень у сфері туризму	118
Павло Пеняк, Віта Руснак, Вероніка Гаджега Археологічний туризм на Закарпатті: стан та перспективи розвитку (на прикладі Берегівського району)	122
Діана Конієвська, Оксана Борисова Етнофестивалі як форма репрезентації нематеріальної культурної спадщини: іспанський досвід	128
Ніна Куреда, Микола Макаренко Цінова складова лікувально-оздоровчого туризму	131
Ніна Куреда, Русталіна Ходак, Сергій Дзюба Особливості та напрями розвитку лікувально-оздоровчого туризму в Україні	134

Ольга Коляда, Галина Омельченко, Лариса Головань

Екологічна сертифікація у сфері гостинності:

світовий досвід та шляхи імплементації в Україні 138

Ангеліна Кулакевич, Галина Омельченко

Роль національних парків Чорногорії у популяризації екологічного

туризму та можливості для України 141

Світлана Чернишенко, Людмила Безугла

Ключові принципи та основи сегментування готельного комплексу 144

Руслана Кривенкова, Анастасія Присич

Регулювання розвитку туризму на природоохоронних територіях

Норвегії: досвід для України 148

Галина Омельченко, Світлана Сорокіна

Індустрія вражень у туризмі: як емоційні локації трансформують

туристичні продукти 152

Євген Бутирін

Діяльність органів місцевого самоврядування у вирішенні проблеми

безпритульних тварин 155

КРОСКУЛЬТУРНІ КОМУНІКАЦІЇ В ТУРИЗМІ

Олена Зимомря

Література як туристичний ресурс: трансдискурсивні

наративи полікультурного Закарпаття 161

Лада Саленко

Роль мови як інструменту кроскультурної комунікації

у міжнародному туризмі 165

Руслана Жовтані, Леся Голомідова

Міжкультурна комунікація як чинник формування професійних

компетентностей у здобувачів вищої освіти спеціальності

«Туризм і рекреація» та «Готельно-ресторанна справа» 169

Анастасія Насоненко, Валерій Даниленко

Екологічні стандарти та сталість в організації туристичних фестивалів:

міжнародний досвід та українські перспективи 172

Вікторія Данилюк, Людмила Коваль

Сучасні методики викладання іноземної мови

для здобувачів вищої освіти 176

Ruslana Zhovtani, Olena Zymomrya

Developing students' intercultural competence through value-based approaches in higher education 182

Рената Свалявчик, Ольга Світлиць, Евеліна Сіра

Особливості кроскультурних комунікації в туризмі 186

Тетяна Лях

Переклад як кроскультурна комунікація (на прикладі відтворення концепту «Дім» у новелі Василя Габора «Будинок у середмісті») 190

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

Роман Корсак

Оптимізація транспортної логістики у готельно-ресторанному бізнесі 195

Володимир Продан, Богдана Кошова

Роль готельних закладів під час воєнних дій 199

Анастасія Панова

Innovates approaches in the development of the hospitality industry 202

Роман Корсак, Тетяна Гуштан

Впровадження системи НАССР у технологічний процес виробництва кулінарної продукції у закладах ресторанного господарства 206

Тетяна Мозгова, Тетяна Мірзодасєва

Технології, що надихають: нові можливості для управління персоналом у готельному бізнесі 211

Валерія Стецюк, Іван Годя

Тенденції та особливості функціонування готельно-ресторанного бізнесу на сучасному етапі 215

Михайло-Святослав Кухарчишин, Леся Польова

Соціальні мережі у формуванні іміджу закладів готельно-ресторанної індустрії 217

Інга Дочинець

Тенденції розвитку сфери готельно-ресторанного господарства 222

Сергій Бабенко, Роман Корсак

Професійна підготовка кадрів для HORECA 226

Юлія Попович, Галина Кіш

Монополія в економіці: сутність, причини та наслідки 230

Вікторія Акмен, Світлана Сорокіна, Анастасія Немчик

Інноваційні нововведення як дієвий ланцюг розвитку
готельно-ресторанного бізнесу 234

Яна Барладян, Іван Годя

Інтернет-маркетинг у готельно-ресторанній галузі:
сучасні інструменти та практичні підходи 237

Руслана Русинюк, Леся Польова

Фудтрак як перспективний розвиток в ресторанному бізнесі 240

Діана Микла, Галина Кіш

Безвідходне виробництво в закладах ресторанного господарства 244

Богдан Марусяк, Леся Польова

Коворкінг як невід’ємний елемент сучасних міських готелів 248

Юліанна Чаварга, Галина Кіш

Олігополія як тип ринкової структури: особливості
в готельно-ресторанному бізнесі 251

Світлана Лукач

Брендинг та управління репутацією готелю. Нові виклики і можливості 254

Могорита Віра, Мар’яна Попик

Проблеми адаптації, плинності кадрів та демотивації: сучасні виклики
HR-менеджменту в готельно-ресторанному бізнесі 259

Максим Лагоша, Наталія Ротова

Роль молекулярної кухні в розвитку сфери гостинності й туризму 262

Євгенія Волосач, Ольга Світлинець

Сучасні технології автоматизації в готельно-ресторанному бізнесі:
тренди та перспективи 266

Мар’яна Попик, Роман Шулла

Вплив організаційно-технологічних факторів господарського процесу
на прибутковість підприємств готельно-ресторанного бізнесу 271

Тетяна Гуштан

Інвестиційні можливості розвитку готельно-ресторанного бізнесу
Закарпаття в умовах воєнного стану 274

Катерина Карпова, Ольга Світлинець

Роль маркетингу в розвитку та підвищенні конкурентоспроможності
готельного бізнесу 278

Дарина Рудницька, Галина Кіш

Управління сезонністю в готельній індустрії: виклики
та інструменти адаптації 282

Анастасія Нагірняк, Наталія Ротова

Роль концепції закладів харчування у готельно-туристичному бізнесі 285

Роман Корсак, Іван Годя

Інноваційні IT-рішення як інструмент модернізації
готельно-ресторанного бізнесу 289

Анна Ніколаєва, Роман Корсак

Вплив ресторанних трендів на міжнародну індустрію гостинності 293

Анна Ющенко, Ольга Світлинець

Інноваційні технології для HoReCa: приклади впровадження
у Закарпатській області 296

Роман Шулла, Мар'яна Попик, Вікторія Зеліч

Використання інформаційних технологій у управлінні виробничим
процесом на підприємствах ресторанного господарства 301

ТРАНСКОРДОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Софія Бригіна, Наталя Бабко

Транскордонне співробітництво як чинник розвитку туристичного
потенціалу прикордонних регіонів: виклики та перспективи 305

Тетяна Гуштан

Вплив транскордонних проєктів на розвиток туристичної
інфраструктури Закарпаття 309

Кирило Кур'янов, Галина Омельченко

Досвід Польщі у впровадженні інклюзивних туристичних маршрутів:
уроки для України 313

3. Гречаник Н.Ю. CRM-система управління як новітній спосіб формування конкурентних переваг туристичного підприємства URL: https://tourlib.net/statti_ukr/grechanyk5.htm.
4. AWS Free Tier FAQs URL: <https://aws.amazon.com/free/free-tier-faqs>.
5. Oracle Cloud Free Tier URL: <https://www.oracle.com/cloud/free>.
6. Oracle Apex Release 24.2 URL: <https://docs.oracle.com/en/database/oracle/apex/24.2/>.

Анастасія Мельник

магістр 1 року навчання

за ОПП «Туризм і рекреація»

Уляна Ханас

к. філос. н., доц. кафедри туризму,

ДВНЗ «Ужгородський національний університет», Україна

АНАЛІЗ ДОСТУПНОСТІ ТУРИСТИЧНИХ ОБ'ЄКТІВ ЗАКАРПАТТЯ ДЛЯ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Інклюзивний туризм передбачає створення умов для рівного доступу до туристичних послуг для всіх осіб, незалежно від фізичних, сенсорних, когнітивних чи інших обмежень. Ця концепція сприяє соціальній інтеграції, руйнуванню стереотипів, підвищенню якості життя та формуванню толерантнішого суспільства.

Особливу актуальність ця тема набуває для України в умовах жорстокої повномасштабної війни, розв'язаної росією. Згідно з даними Міністерства соціальної політики України, станом на 2024 рік в Україні проживає понад три мільйони людей з інвалідністю, що становить близько 8% населення країни [2]. Війна, на жаль, збільшує цю кількість через поранення військових і цивільних.

Закарпаття є одним із важливих регіонів для розвитку інклюзивного туризму завдяки своїм унікальним природним ресурсам, культурному

розмаїттю та можливостям створення безпечного і доступного середовища для всіх категорій відвідувачів. Проте, попри високий туристичний потенціал, інфраструктура Закарпаття залишається недостатньо адаптованою для людей з інвалідністю та інших маломобільних груп населення і потребує модернізації, зокрема й інтенсивніше впровадження інноваційних підходів.

Станом на 2024 р. в Україні обстежено 93 тис. об'єктів (80% від запланованого) різної соціальної інфраструктури та оточення щодо фізичної безбар'єрності. Результати наступні: 47,5% – бар'єрні, 32,5% – безбар'єрні та 20% – частково бар'єрні [1]. Окремі абсолютні та відсоткові показники моніторингу оточення та об'єктів Закарпаття у порівнянні із загальними в Україні наведені в таблиці 1.

Таблиця 1

Ступінь безбар'єрності об'єктів фізичного оточення в Закарпатті та Україні станом 2024 р.

Визначені типи закладів	Закарпаття					Україна				
	Всього об'єктів	Обстежено %	+,% %	+/-,% %	-,% %	Всього об'єктів	Обстежено %	+,% %	+/-,% %	-,% %
Залізничні вокзали та станції	2	22	3	7	0	87	379	8,3	0,2	1,5
Автовокзали та станції	0	10	0	0	0	51	305	3,5	5,4	1,2
Центральні вулиці (пішохідні шляхи)	17	315	0	0	0	2626	11173	5,6	3,5	0,9
Об'єкти благоустрою (площі, парки, сквери, ботанічні сади, дендропарки)	8	51	3	3	4	074	3586	1,5	8,2	0,3

+ безбар'єрних, +/- частково бар'єрних, - бар'єрних

[авторська розробка]

Наведені ступені безбар'єрності об'єктів Закарпаття є вищими за ці ж показники в Україні, але безбар'єрний простір є тільки в 30-40% закладів.

У результаті проведеного спостереження та моніторингу звітів Управління туризму та курортів Закарпатської ОДА [3] було здійснено комплексний аналіз фізичної, транспортної та інформаційної доступності основних туристичних об'єктів Закарпатської області для осіб з інвалідністю.

Готелі та інші заклади розміщення. Проаналізовано ступінь доступності у 89 закладах розміщення в основних курортних зонах Закарпаття. Відсутні дані щодо фізичної доступності таких об'єктів як мініготелі та приватні садиби. Отримані дані згруповано в розрізі районів області. Результати дослідження готельної інфраструктури наведено в таблиці 2.

Таблиця 2

Аналіз доступності закладів розміщення Закарпаття для осіб з інвалідністю

Район	Ступінь доступності		
	безбар'єрні, к-сть	частково бар'єрні, к-сть	бар'єрні, к-сть
Берегівський	1	29	3
Мукачівський	7	15	4
Рахівський	1	5	-
Тячівський	2	6	-
Ужгородський	7	1	-
Хустський	3	6	-
Усього	20	62	7

[авторська розробка]

Серед закладів з безбар'єрним простором: санаторні комплекси «Термал-Стар», «Золота гора», готельно-ресторанний комплекс «Камелот», туристичний центр «Верховина», «Деренівська купіль» та інші.

Більшість (70%) готельної інфраструктури є обмежено доступною для осіб з інвалідністю. Основними проблемами є: відсутність пандусів або їх невідповідність вимогам щодо кута нахилу й ширини, брак ліфтів, нестача спеціально облаштованих туалетних кімнат, неналежний стан доріжок, сходів і під'їздів, відсутність тактильних позначок та інформації шрифтом Брайля.

Заклади харчування. Основною проблемою є необладнаний вхід. З 40 закладів, які проаналізовано тільки 25% мають доступний вхід, 40% мають достатньо широкі проходи між столами, а меню шрифтом Брайля не виявлено.

Доступність до історико-культурних об'єктів проаналізована на прикладі Ужгородського замку, Закарпатського обласного краєзнавчого музею імені Тиводара Легоцького, Закарпатського музею архітектури та побуту, замку Паланок та Мукачівського історичного музею. Усі заклади частково адаптовані для осіб з інвалідністю: наявні доріжки, пандуси забезпечують доступність території закладу, також пристосований перший поверх. Серед недоліків: відсутність ліфтів, тактильних вказівників і підлоги.

Природні об'єкти – обмежено доступні. Прикладом безбар'єрного доступу є Синевирське озеро, Реабілітаційний центр бурого ведмедя у НПП «Синевир», заповідник «Долина нарцисів», дендропарк «Березинка». Але спеціально обладнані маршрути відсутні.

Серед недоліків транспортної інфраструктури, наступні: недостатня кількість низькопідлогових автобусів, відсутність спеціалізованої служби таксі та адаптованого транспорту для доступу до віддалених туристичних локацій, зокрема у високогірні місцевості.

Список використаних джерел:

1. Результати моніторингу за ступенем безбар'єрності об'єктів фізичного оточення та послуг для осіб з інвалідністю за 2024 рік. Міністерство розвитку громад та територій України. URL: <https://mtu.gov.ua/content/nacionalna-strategiya-zi-stvorenniya-bezbarernogo-prostoru-v-ukraini.html>
2. Танасишин у штаб-квартирі ООН: В Україні понад 3 мільйони людей з інвалідністю – це люди з величезним потенціалом, навичками, ідеями, силою (2024, 13 червня). Міністерство соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua/news/23795.html>
3. Управління туризму та курортів Закарпатської ОДА. URL: <https://zaktour.gov.ua>